

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה נח.

עין משפט
נר מצוה

עב א מיי פ"ב מהל
מאלות אסורות
הלכה א סגג לאוין קמח
טו"ע י"ד פ"י קבד סעיף
י"ב
עב ב מיי שם הלכה טו
טו"ע שם סעיף לא:
עד ג מיי שם הלכה
טו"ע שם סעיף י"ב:

איקלע רב הונא בריה דר"נ למהווא. פירוש האי עובדא הוא
צמר דהחזירו אביי ע"י תשובות שהשיב לו ולהכי קאמר
כי אמרי (א) לבר מדמי דההוא חמרלא והיינו לכתר דלהדריה אביי
אבל הוא המיר הכל ומחמת כסופא הוא דקאמר הכי וכן ודאי לרין
לפרש לפי גירסא זו דאי סלקא דעתך

איקלע רב הונא בריה דר"נ למהווא. לאחר זמן אחר שחזר בו
שהחזירו אביי ע"י תשובות שהשיב לו כדאמרין לקמן אקפן נחמני
שמעתתא ומתני' ומחוחא הוא מקומו של רבא: **טרוק גלי.** סגור
הלפת שמתירא מרב הונא שלא יקפחנו בהלכות על דברי מחלוקתם:
על רב הונא לגביה ובעי מיניה כי

האי גוונא (ב) שיכשך עובד כוכבים
זיינו של ישראל שלא צנונת ניסוך
לעבודת כוכבים מאי: א"ל אסור
אף בהנאה. שחזר בו: והאמר
הוא דאמר כו'. דקא שרית לזבוגי
לעובדי כוכבים: **דמי דההוא חמרלא.**
דהוא דבולא מי אמרין מודיעא ציה
לרין להוליך דמיו לים המלח ודמי
שאר היין שצנצנת מותר. ומשום
כסופא קאמר הכי אכל איהו כוליה
שרי: **איהו לפומבדיתא.** האי
מעשה היה מקמי הך דאיקלע רב
הונא למהווא: **אקפן נחמני.** הקיפני
אביי בשמועות של אמוראים ובמשניות
לחלוק עלי ולאסור כל יין החצית:
והוא עובדא צנצנתא ואסור ר' יוחנן.
ה"ג אמרי ליה לפי שאינו בני תורה.
הא דאסר שמחאל וכי יוחנן לבני
טבריא והרדעי לאו משום דאסור
אלא אחמורי אחמירו עלייהו לפי
שאין בני תורה: **ואמר לי.** אביי
טבריא והרדעי כו' חממי: **אגרדמיס.**
אדם הממונה לשמור המדות צנצנת
המלך שלא יסקרו בהם וטועם היין
ונעשה סקור צניהם. אגרדמיס
גרסינן צנצנת. בתורת ההיטא אמרין
איפת דקד והין דקד יהיה לכס' מנה
לך אגרדמיס על ככה: **שקדח צמיקת.**
שקבז את מגופת החצית צמיקת
והעלה את היין דרך המינקת והוא
קנה חלול המוילא ומעלה היין עד
פיו וטועמו: או **טעם מן הכוס**

איקלע רב הונא בריה דר"נ למהווא א"ל
רבא לרב אליקים שמעיה טרוק טרוק גלי
דלא (א) ניתו אינשי דניטרוד על לגביה א"ל
כי האי גוונא מאי א"ל יאסור אפילו בהנאה
והא מר הוא דאמר שיכשך אין עושה יין
נשך אימר דאמריי אנא לבר מדרמיה דההוא
חמרא דמי דההוא חמרא מי אמריי אמר
רבא כי אתאי לפומבדיתא אקפן נחמני
שמעתתא ומתניתא דאסיר שמעתתא דההוא
עובדא דהוה בנהרדעא ואסר שמואל
בטבריא ואסר רבי יוחנן ואמרי ליה לפי
שאין בני תורה ואמר לי טבריא ונהרדעא
אינן בני תורה דמהווא בני תורה מתניתא
אגרדמיס עובד כוכבים שקדח במינקת
והעלה או שטעם מן הכוס והחזירו לחבית
זה היה מעשה יאסרוהו מאי לאו בהנאה
לא בשתייה אי הכי ליתני ימכר כדקתני
סיפא (ב) חרם עובד כוכבים שהושיט ידו
לחבית וכסבור של שמן היא ונמצאת של
יין זה היה מעשה ואמרו ימכר תיובתא
דרבא תיובתא רבי יוחנן בן ארזא ור' יוס' בן
נהוראי הוו יתבו וקא שתו חמרא אתא ההוא
גברא אמרו ליה תא אשקינן לכתר דרמא
לכסא איגלאי מילתא דעובד כוכבים הוא
חד אסר אפי' בהנאה וחד שרי אפי' בשתייה
אמר רבי יהושע בן לוי מאן דאסר שפיר
אסר ומאן דשרי שפיר שרי דאסר
בימר

(א) [מספ"י פ"ח ה"ב]
(ב) [מספ"י שם ממתי'
ברשא] (ג) [קדושי סוף
פרשת ט] (ד) [ויקרא טו]
(ה) [שבת סג] וחס נסמן]
(ו) [דרשב"ג ורבנן ולמתי'
אגרדמיס כ"ג מהר"ם]

הגהות הב"ח
(א) גמ' טרוק גלי דלא
ליתי אינשי וליטרוד על
לגביה: (ב) רש"י ד"ה על
וה' ששיכשך עובד
כוכבים: (ג) תוס' ד"ה
איקלע וכו' כי אמריי אנא
לבר: (ד) בא"ד דקיימא
לן הלכתא: (ה) בא"ד
דמשמע מתוך פי'
כשהחזירו עובד כוכבים
נאסר מטעם: (ו) בא"ד
ורבנן ולאגרדמיס
דאימתו רבא מינה וה"ג
בספריי שנים איקלע
כ"ל ויתעב וה"ג נמחק:
(ז) בא"ד ועל ידי מעשים
שאמרו קו' וכו' בספ"י י"ט
בספ"י לקמן וכו' כדקתני
במסופתא: (ח) בא"ד אף
דמי ההוא חמרלא
כפרשיט: (ט) ד"ה
שקדח וכו' מגופת החצית
במינקת והעלה:
(י) בא"ד למדדו בקנה.
י"ב לעיל דף ט'
(יא) בא"ד התיבתא כ"ג:
י"ג לקמן דף ט':

זבא ולטרודן ועוד מי כסופא ליה מילתא לומר טעימי צהדיא
ומחר אני בו הרי צנצנת מקומות (א) מלינו שהיה אומר דברים שאמרתי
לפניכם טעות הן בידי ועוד מה שפירש אגרדמיס דמירי כשהחזירו
עובד כוכבים דאי כשהחזירו ישראל לימא ליה אנא דאמרי כרשב"ג
ומאי היה משני ליה הא רשב"ג לא שרי דמי יין נשך שבו ואיהו
שרא הכל ועוד מאי הוה מותיב ליה מההיא דאגרדמיס לישני ליה
שאני התם דהחזירו עובד כוכבים ואילו רבא שרא בהחזירו ישראל
ועוד דמשמע מתוך פירושו (ב) דהחזירו עובד כוכבים ונאסר מטעם
החזרה דחשיבא ליה כמגע ובתוספתא תניא מפני שטיפת יין אסור
ואוסרת בכל שהוא אלמא משמע שהאיסור צא מחמת הטיפה
המשוככת ואפילו החזירו ישראל נמי אסור לכך פירש ר"י שריה רבא לזבוגי לעובדי כוכבים אפי' לין המשוכשך משום דשכשך גרוע
הוא שלא נתכוון לשכשך לניסוך אללא לשאול אם יש שם יין וכיון שנתעבד נתבטל שם לגמרי והא דאסר רשב"ג צפקת צתרא (לקמן ע"ג)
לכל הפחות דמי היין היינו דוקא בסתם יינם דחמרי טפי ואינו נתבטל בתערובתו אבל כאלו זה המשוכשך אין בו כוונת ניסוך ואיפלוג
עליה רב הונא צר חיינא ורב הונא צר ר"ג ואסרי דמדמו ליה להאי יין נשך המשוכשך לפלוגתא (א) דרשב"ג ורבנן (ב) דאגרדמיס
דאיתותב רבא מינה וה"ג בספריי שנים וה"ג ואיקלע ר"ג למהווא והוא רבו של רבא והלך רבא אללו לשאול ממנו וא"ל
רבא לרב אליקים שמעיה טרוק גלי אחר שאכנס לפני ר"ג דלא ליתו אינשי וליטרודן פירוש כשאשאל ממנו הלכה זו על לגביה פירוש
נכנס רבא לפני ר"ג א"ל כי האי גוונא פירוש שאירע מעשה לידי מאי א"ל אסור בהנאה פירוש על יין המשוכשך השיב לו ואליבא דדברי
הכל א"ל והאמר הוא דאמר וכו' שכשוך עושה יין נשך פ"י כשאירע מעשה כזה לידך היית אומר שאין שכשוך עושה יין נשך ליאסר
בהנאה ועל (א) מעשים שאמרת כך הוריתי א"ל כי אמריי אנא לבר מדמי היין המשוכשך דמי דההוא חמרלא מי אמריי כי אתאי לפומבדיתא
כו' ואסר שמחאל צנצנתא ואסר ר' יוחנן פירוש מעשה כזה צא לפנייה ואסרו היין המשוכשך אבל ודאי השאר לא אסרו להפילו בסתם
יינם פסקינן לקמן כרשב"ג דאמר ימכר חוץ מדמי יין נשך שבו ואיתותב רבא מההיא דאגרדמיס מאי לאו בהנאה כו' דנאסר
כל היין מטעם תערובת דקתני בתוספתא (פרק ח) אגרדמיס עובד כוכבים טעם מן הכוס והחזירו לחצית קדח צמיקת ופלה ממנה טיפה
כל שהוא אסור שמינת יין אסור ואוסרת בכל שהוא והיינו כדאסר ר' יוחנן כל התערובות ומדרבנן נשמע לרשב"ג דאסר מיהא דמי
דההוא חמרלא וקשיא לרבא שהמיר אף דמי (ב) חמרלא כדפרישי: **שקדח** במינקת. פ"י רש"י שקבז מגופת החצית (ג) והעלה היין
דרך המינקת והוא קנה חלול שמוץ ומעלה בו היין עד פיו וקשיא דלמה לי העלה אפי' בלא העלה נמי ליתסר בהנאה כיון שנגע דלא
דמי האי כלל (ד) למדדו בקנה דהתם לא נתכוין לשכשך כלל אבל הכא שנתכוין לשתייה ליתסר בהנאה ועוד היכי סלקא דעתיה דרבא
לאוקומה בשמיה א"ל ל"ל העלה אפי' בלא העלה נמי יאסר בשמיה אם לכל הפחות תדמיה למדדו בקנה דמתני' ודוחק הוא להעמיד
(ה) הצרייתא כר"ש שאין הלכה כמותו ונראה פ"י רשב"ג שם רש"י שמינקת הוא קנה חלול שמינתו צנת הצבירי וראשה חוץ
לחצית וכשהיין תוסס ועולה דרך הנקב אינו נופל לקרקע ולאחר שגמר תסיסתו אין נוטלין אותו אללא משוין אותו לחצית וסותמין פי
החצית ופי המינקת וכשרואה לפתוח קודחין צמיקת ומוץ ומעלה היין מיהא אם נפשך נוטה להעמיד פירוש רש"י נאמר שכן דרך כשקדח
שלא נגע הקנה ביין אללא כשרואה להעלות היין מלדל החצית עד שיגיע היין צמיקת ולכך לרין העלה:

לחול המוילא ומעלה היין עד
פיו וטועמו: או **טעם מן הכוס**
והחזירו עובד כוכבים חצית: מאי לאו
בכוונת ניסוך הוה האי מגע. ולא יתכן
לומר והחזירו ישראל חצית
ותיהו תיובתיה האי דקאסר ליה לכולה
חצית משום האי דאירע ציה דל"כ אמאי
הוא תיובתא לימא ליה אנא דאמרי כרשב"ג
לדמר לקמן ע"ג. ימכר כולו חוץ מדמי יין
נשך שבו דקיימא לן [גס] הלכתא
כוותיה: **וליתני ימכר.** כי היכי דקתני
סיפא: **חרם.** משוגע
זבעל מריבות וממרה לעשות שלא
צנונית: **ימכר.** דהואיל
דקצר של שמן היה ליכא למיגור שמה
נתכוין לנשך אבל קדח
צמיקת דידע דין הוא חיישינן שמה
ניסך לעבודת כוכבים:
מימר